

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3438/2023. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.21.218/2021/4. számú részítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kalló János Márk ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLl. törvény (a továbbiakban: Abtv.) az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában – a Kúria Pfv.II.21.218/2021/4. számú részítéletének a Fővárosi Törvényszék 117.Pf.632.069/2021/7. számú részítéletére és a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 4.P.XX.22.060/2019/33/I. számú részítéletére kiterjedő hatállyal történő alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel véleménye szerint azok ellentétesek az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében, a XIII. cikk (1) bekezdésében, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében, a 25. cikk (3) bekezdésében és a 28. cikkben foglaltakkal.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó természetes személy – a perbeli felperes – házassági közös vagyon megosztása és tulajdonjog megállapítása iránti keresetet terjesztett elő az alperessel szemben. Az elsőfokon eljáró Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 4.P.XX.22.060/2019/33/I. számú 2021. február 12-én kelt részítéletéről az indítványozó felperes elsődleges tulajdonjog megállapítására irányuló keresetet elutasította.
- [4] Az elsőfokú bíróság – miután jogi álláspontja szerint az ingatlan családjogi közös vagyon – széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le a felperes szülei által adott juttatások alvagyoni jellegének tisztázására. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésével arra a meggyőződésre jutott, hogy a pénzajándék leszármazott javára való juttatásának ítélezésgyakorlat által kialakított vélelmével szemben az alperes sikerrel bizonyította, hogy a juttatás mindkettőjük részére szólt. Ugyanakkor rámutatott, hogy a felek közötti jogvita elbírálásakor nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a perindítást megelőzően a felek közjegyző előtt közokiratba foglalt szerződést kötöttek. A 11052/Ü/546/2018/2. számú közokiratba foglalt szerződésben a felek megállapodtak a házastársi közös vagyon megosztásáról. A szerződésben rögzítették, hogy az ingatlan egyenlő arányú közös tulajdonuk, forgalmi értékét 20 000 000 forintban határozták meg. A közös tulajdont úgy szüntették meg, hogy az alperes 1/2 tulajdoni hányadát 10 000 000 forint e lenérték megfizetése mellett az indítványozó szerzi meg, amelynek megfizetését bankhitel igénybevételeivel és a két gyermek után fizetendő tartásdíj beszámításával vállalta. A közös tulajdon megszüntetése a szerződésbe foglalt tartalommal nem valósult meg, az indítványozó nem fizette meg a megváltási árat.
- [5] A szerződésben foglalt tulajdonjogi helyzet rögzítését az elsőfokú bíróság a felperesnek a különvagyon megtérítéséről való kifejezett lemondásának értékelte. Az érvényesen létrejött szerződés jogkövetkezménye pedig az, hogy attól utóbb egyoldalúan egyik házastárs sem térhet el.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság – tárgyaláson kívül hozott – 2021. június 4-én kelt 117.Pf.632.069/2021/7. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta.
- [7] A másodfokú bíróság részítéletének indokolása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az arra alapított döntése is helytálló. A másodfokú bíróság azonban a döntés indokolását módosította.
- [8] A Fővárosi Törvényszék rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást abban, hogy a házastársi közös vagyon megosztásán belül az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése tárgyában érvényesen létrejött szerződés jogkövetkezménye, hogy attól utóbb egyoldalúan egyik fél sem térhet el, nem teheti vitássá a szerződésben feltüntetett vagyontárgy közös vagyonhoz vagy részben valamelyik fél különvagyonához tartozását. Ebből pedig azt következik, hogy az elsőfokú bíróságnak már vizsgálnia sem kellett volna a felek által előadott további tényállításokat és az általa lefolytatott további bizonyítási is szükségtelen volt, mert a felek az ingat-

lan tulajdonjogi helyzetét egymás közötti megállapodásukkal rendezték, amelyre a szerződési szabadság elvéből fakadóan lehetőségük volt.

- [9] A jogerős részítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2022. szeptember 6-án kelt Pfv. II.21.218/2021/4. számú részítéletével a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta.
- [10] A Kúria részítése indokolásában rámutatott, hogy az indítványozó felperes megalapozatlanul állította a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) anyagi pervezetés szabályait tartalmazó 237. § (2) bekezdése megsértését. A felek határozzák meg az eljárás kereteit, a jogvita ténybeli és jogi kereteinek meghatározása a felek feladata, nyilatkozatuk köti a bíróságot. A perbeli rendelkezés joga a tény-, jogállítás és kérelem tekintetében a feleket illeti meg, míg a bíróság folyamatosan figyelemmel kíséri a pervitelt és szükség esetén jelzi a feleknek azokat a körülményeket, helyzeteket, amelyek a jogvita eldöntésére befolyással lehetnek (Kúria Pfv.II.20.207/2022/6.).
- [11] A Kúria azt állapította meg, hogy a jelen ügyben a felülvizsgálati eljárás tárgyát képező jogvita ténybeli és jogi kerete tisztázott volt.
- [12] A Kúria hangsúlyozta továbbá, hogy az anyagi pervezetés nem a fél pernyertessége érdekében adott bírói utasítás, nem használható az ügy érdemében való állásfoglalásra, nem lehet útmutatás a bíróság által helyesnek tartott jogszabályi rendelkezés felhívására. Az anyagi pervezetés nem a professzionális pervitel pótlása (Kúria Pfv. II.20.207/2022/6.).
- [13] A Kúria megállapítása szerint a felperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy a jogerős részítélet a dologi jogi igénye elbírálása hiányában sérti a Pp. 386. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 341. § (1) bekezdését. A jogerős részítélet az elsőfokú bíróság részítéletét hatályában fenntartotta, azaz a felperes dologi jogi igényét – érdemben az elsőfokú bírósággal egyezően, de eltérő indoklással – megalapozatlannak ítélte. A részítélettel elbírált körben tehát az érvényesített igényt elbírálta.
- [14] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszát, amelyet a főtítkárra hiánypótlási felhívása alapján részben kiegészített, illetve nyilatkozott arról, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére csak háttérszabályként kíván hivatkozni, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos hivatkozását nem tartja fenn.
- [15] Az alkotmányjogi panasz – összefoglalóan – az alábbiakat tartalmazza. Az indítványozó alkotmányjogi panasza szerint a Kúria Pfv.II.21.218/2021/4. számú részítése és az I. és II. fokú részítéletek sértik az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdését; a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, a 25. cikk (3) bekezdését és a 28. cikket.
- [16] Az indítványozó álláspontja szerint a részítéletek sértik a tulajdonhoz való jogát, a tisztességes eljáráshoz való jogot és a jogorvoslathoz való jogot, mert nézete szerint a perbe vitt jogai érdemi vizsgálatára nem az alapul fekvő jogszabályok alkalmazásával került sor, a bíróságok egymásnak ellentmondó pervezetése okán perbeli nyilatkozatait nem tudta megfelelően megtenni, és a bíróságok a polgári jogi alapelveket sértve hoztak döntést. Álláspontja szerint a Kúria önkényesen mellőzte a PK 281. számú állásfoglalás alkalmazását, ami sérti a *fair trial* követelményét.
- [17] Az indítványozó az alapjogi sérelmemet a tisztességes bírósági eljáráshoz és ennek csorbulása következtében az otthon nyugalmához és tulajdonhoz való jog kapcsán abban látja, hogy a bíróságok még jogi képviselővel eljárva is előre nem látható módon, olyan a szabályok írott szövegével és céljával ellentétes jogalkalmazást folytattak, amely révén tulajdonképpen a perbe vitt jogai érdemi vizsgálatára érdemben nem is az alapul szolgáló jogszabályok alkalmazásával került sor. Bár jogi képviselő útján a perbe vitt jogai gyakorlása körében a tőle telhető gondossággal igyekezett a perbeli jogosítványait gyakorolni, mégis semmilyen formában nem volt előre látható a bíróságok ítéleti indokolása, hiszen azok nem az alapul szolgáló előírásokon alapultak.
- [18] Az indítványozó szerint a másodfokú és a felülvizsgálati határozatban található egymástól eltérő indokolási szempontok attól is elzárták, hogy ténylegesen minden bírói aggályt cáfolni tudjon, a bíróságok anyagi pervezetés körébe tartozó iránymutatásai szerint előterjesszen minden olyan indítványt és nyilatkozatot, amelyet az eljáró bíróságok az addigiakban már megtett nyilatkozataikhoz képest hiányolnak, vagy eltérően látnak.
- [19] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [20] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indoklással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [21] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontjára [Abtv. 27. § (1) bekezdés] alapította.
- [22] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. § (1) bekezdésére hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [23] A Kúria Pfv.II.21.218/2021/4. számú ítéletét 2022. október 6-án töltötte le az indítványozó ügyvédje. Az alkotmányjogi panaszt 2022. december 1. napján elektronikus úton nyújtotta be az elsőfokú bíróságon. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria Pfv.II.21.218/2021/4. számú ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Pfv.II.21.218/2021/4. számú ítélete az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, így a tárgyi hatály szempontjából megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek.
- [25] Az indítvány az 27. § (1) bekezdés *b*) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [26] 3.2. Az indítványozó természetes személy a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozatokkal összefüggésben megállapítható.
- [27] 3.3. Az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát {lásd hasonlóan pl. 3326/2022. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [2], [9], [10], [13]; 168/2018 (V. 16.) AB végzés, Indokolás [33]}.
- [28] 3.4. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont első fordulata értelmében az alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltétele az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogának sérelme.
- [29] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [30] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja szerint a kérelem határozott, ha egyértelműen megjelöli az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.
- [31] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított alaptörvényi rendelkezések egy része – az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése, a 25. cikk (3) bekezdése és a 28. cikke – nem minősül az Alaptörvényben biztosított jognak.
- [32] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem biztosít az indítványozó számára alapjogot az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése. „[A]z Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése az (1) bekezdéshez kapcsolódó intézményvédelmi rendelkezés, amely alapján az állam olyan jogi környezet és gyakorlat kialakítására köteles, amely az otthon védelmét ténylegesen is biztosítja. Ez a bekezdés nem formál alanyi jogot az otthon védelmére, de alapot adhat arra, hogy az állam az otthon nyugalma érdekében fellépjen. A jogalany a magánéletének színhelye (otthona) nyugalmanak védelmét az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése alapján kérheti.” {3308/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [24]; 3432/2020. (XII. 9.) AB határozat, Indokolás [15]; 3081/2023. (II. 16.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [33] Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz. E rendelkezés a Kúriának a bírósági szervezeten belül betöltött feladatáról (jogegység biztosítása), ennek érdekében pedig jogegységi határozat hozatalára való felhatalmazásról szól, az indítványozónak nem biztosít alanyi alkotmányos jogot {lásd például: 3091/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [43]–[44]; 3158/2017. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [34] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály szintén nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [35] A jogállamiság elvét az indítványozó csak kérelme alátámasztásaként jelölte meg, az ezen elvet tartalmazó cikkre való tartalmi hivatkozást nem lehet önálló indítványi elemnek tekinteni.
- [36] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában írott feltételnek – az ismertetett vonatkozásokban – nem felel meg.

- [37] Az indítvány a tulajdonhoz, és a jogorvoslathoz való jog sérelmét illetően önálló indokolást nem tartalmaz, ezen alapjogok megsértését alapvetően a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére alapozza. Erre tekintettel a XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító indítványi elemeket a továbbiakban a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában vizsgálja az Alkotmánybíróság.
- [38] 4. Az Alkotmánybíróság tehát az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében írott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében vizsgálta a bíróság határozatával szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést. Vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [39] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése alapján az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.
- [40] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.II.21.218/2021/4. számú részítélete tekintetében az Alaptörvényben biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joga vélt sérelmének lényegét elsődlegesen abból vezette le, hogy – az indítványozó álláspontja szerint – mind az elsőfokú, mind a másod fokú bíróság az anyagi pervezetésre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket megsértették, és a Kúria ezt döntése során nem vette figyelembe.
- [41] A Pp. 384. § (1) bekezdése „[Döntés az anyagi pervezetéssel összefüggő felülbírálati jogkör keretében]” cím alatt rámutat: „Az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére önmagában nem szolgálhat alapul, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésével nem ért egyet. Kizárólag ezen okból a felek sem kérhetik az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.”
- [42] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának további állított sérelmei a támadott határozatok törvényességi szempontú felülvizsgálatára irányulnak. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül. Az a tény, hogy a bíróság az indítványozó álláspontja szerinti tartalmától eltérően értelmezte az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [43] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel.
- [44] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.
- [45] „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.” {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}
- [46] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [47] Az Alkotmánybíróság ezúton is hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint „[a] bírósági joggyakorlat egységének biztosítása sem az Alkotmánybíróság, hanem a bíróságok, kiemelten pedig a Kúria feladata [Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdése, bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény III. fejezete], ezt az Alkotmánybíróság a jogbiztonságra és az alapjogokra figyelemmel sem vonhatja magához. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés; Indokolás [14]}
- [48] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozók az alkotmányjogi panaszukban nem állítottak olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.
- [49] 5. A fentiekre tekintettel az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi

panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. október 10.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2800/2022.

